

GORIŠKA STRAZA

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se nesprijemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcijsko »Goriška Straza«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tisk: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini 9.

Obnovitev dežele zahteva organizacijo naše delavne moči.

Vse tarnanje in jadikovanje, da smo bili vsled vojnih dogodkov hudo tepeni in bridko prizadeti, potrjuje sicer trpko resnico, a k vzpostavitvi in obnovitvi dežele ne pripomore prav nič. Da, utegnili bi celo našo voljo in energijo oslabiti in zmanjšati.

Poglej, prijatelj kaj delajo mravlje, ko si jim razdejal mravljišče! — Kar je v njem ostalo živega, vse hiti popravljat razdejani dom in v nekaj dneh vidiš mravljišče popravljeno.

Pisali smo že, da v naši deželi ni več, če naloge kakor je vzpostavitev delo, ker je od izida tega dela odvisno gospodarsko stanje naše dežele v bodočnosti.

Radi tega je potrebno, da se strnejo vse moči in da se organizirajo vse sile, ki morejo na katerikoli način pomoči v dosego popolne obnovitve naše dežele.

Vsak, kdor čutiš v sebi moči, zavijaj si rokave in hajdi na delo!

Prijatelji rojaki! Po našem mnenju moramo izkoristiti današnji čas in današnje prilike, kolikor se izkoristiti dajo.

Ni dovolj namreč, da se vzpostavijo naša poslopja in obnovijo naša zemljišča. Vprašanje je temveč, kdo jih vzpostavi in obnovi in mi vsi moramo stremeti za tem, da ostane kolikor mogoče mnogo denarja, ki ga plača država iz naslova vojne odškodnine, v domačih rokah, tako da bomo poleg obnovljene dežele imeli finančno okrepčane domače obrtnike, domače trgovce in domače delavstvo.

Pomanjkanje denarja, pomanjkanje podjetnega duha in pomanjkanje potrebnega znanja in izobrazbe je krivo, da se naše obrtništvo in naše trgovstvo ne more dvigniti in razmahniti.

Ce bi se pa domače razumništvo zavedalo svoje narodne dolžnosti ter današnje potrebe in če bi naši obrtniki, trgovci in delavci imeli kaj smisla za pravo združništvo, bi lahko v najkrajšem času iz domačih moči organizirali delavno armada, ki bi se z vso silo in z vso ljubeznijo do svoje domače zemlje vrgla na obnovo delo v naši deželi.

»Viribus unitis t. j. z združenimi močmi!« je prastavo resnično geslo. Če ne more en sam izvršiti dela, naj išče pomočnika ali pomočnikov, da se doseže namen in smoter.

Smo mnenja, da brez združenja naših močij v zadrugah vojnih oškodovancev, o katerih smo že parkrat pisali, ter v stavebenih zadrugah, se namen obnovitve dežele ne doseže in ostane naše obrtništvo in delavstvo na cedilu.

ALBIN KUŠCAR.

Bajka o zlati tašči.

(Dalje).

»Pol litra, gospod Martin!« je naročil Božič, »in skrbite, da ostaneva z gospodom Boleslavom nekaj časa nemoten!«

»Gospod Boleslav, kaj ne, vi ste pesnik, rojen pesnik!«

»Seveda, na sv. Gregorja dan sem zagledal luč sveta in obraz občinske babice.«

»Bi mi li ne hoteli napraviti pesem? Proti nagradi, da se razumemo!«

»Igrača zame!«

»Petak vam dam.«

»Se večja igrača!«

»Rad bi imel sonet.«

»Sonetje so dražji!«

»Nič ne de, če je tudi desetak.«

»In vsebina?«

»Opevati morate dobro, blago, zlato taščo.«

»V tem slučaju boste morali, gospod Božič, nagrado že zvišati. Resnično, resnično vam povem, rajši spesim pet sonetov na ljubico, na ženo kakor pa enega samega na taščo!«

»Dodam še petak! Samo, da bo stvar lepa in dobra! Le pijte, gospod Boleslav, saj ga bova še pol, kaj ne!«

»Bravo! Želite mogoče v sonetu kakšno posebnosti? Naj li začnemo posamez-

Prijatelji rojaki! Ali ne vidite, kako mrgoli po naših porušeni vseh takozvanih »inženirjev« in drugih vsiljivcev, ki vsi prihajajo, Bog ve odkod, z enakimi sladkimi besedami in debelimi obljubami. — Pravijo, da prihajajo z edinim namenom pomagat Vam in vam obnavljat Vaše domove, a v resnici imajo edini namen, da se sami okoristijo in da odnesejo čimveč dobička. Malo jim je mari za naše gorje. Da, oni nam hočejo naše gorje še pomnožiti! — Žalibog mnogo je še tepcev in zabitih ljudi, da verujejo prej sladkim besedam prihljenega tujca kakor odkritim besedam domačega človeka. — Mnogo se jih kesa in mnogo se jih bo še kesalo, ko bodo opeharjeni. — Takim ni mogoče pomagati ter se jim lahko zakliče: prav Vam je! —

V nebo vpjoiči greh je pa, da moramo pribiti dejstvo, da se nekateri naši ljudje vdvijajo za par lir tujim šarlatanom, za katere delajo propagando in reklamo. Ti ljudje ali se ne zavedajo, da spravljaajo svoje domače rojake v nesrečo ali so že take propalice da jim za to ni mari. To agentovanje je začelo že tako gniti na našem narodnem telesu, da je potrebno, da skuša vsak zaveden človek to preprečiti. — Radi potrebne razvidnosti in da bomo mogli pošteno mahiniti po takih malovrednih agentih, pozivljamo vse naše rojake, da nam take agente z imeni naznanijo in njih »delovanje« popišejo.

Vojni oškodovanci! Zaupajte le domačini, če potrebujete poduka o vojni odškodnini ali če potrebujete obrtniškega ali strokovnega stavbenega dela.

Obrtniki in delavci stavbinske stroke! Organizirajte v vsakem večjem kroju stavbeno zadrugo, v kateri naj se združijo ne-le zidarji, temveč tudi kamnoseki, mizarji, kovači, ključavničarji ter sploh vsi rokodelci ki morejo pri gradnji stavb priti v poštev!

Ne držite križem rok! Lotite se takoj organiziranje delovnih moči, ker, kakor slišimo, hoče vlada v prvi vrsti dajati gradbeno delo stavbinskim zadrugam v izvršitev.

Vojni oškodovanci! Stavbeniki! — Ne pričakujte vse pomoči ne od zgoraj, ne z desne ne z leve, temveč združite svoje sile v domačih zadrugah in iščete v samopomoči svojo gospodarsko rešitev.

Komunisti in narodnost.

V težkih dnevih, ki so doleteli naš slovenski narod v zasedenem ozemlju, je bilo pričakovati, da bomo v boju za svoje kulturne, narodne in gospodarske pravice zbrani vsi v lepi edinstvi okoli narodnega praporja. Žalibog, temu ni tako! Kdo so tisti, bo vprašal užaljeni bralec »Straže«, ki rušijo prepotrebno slogo! Večina čitateljev »Straže« ve, da so to naši komu-

ni verzi s posebnimi črkami, ki dado, brane navzdol, kako ime? Recimo, glejte: Zlata moja tašča! šteje ravno štirinajst črk in toliko verzov mora imeti vsak sonet. Tako delo zahteva kajpada višjo nagrado! Zraven tega ima tašča le malo rim, ker do sedaj še niso obdelovali pesniki, vsaj kolikor je meni znano, tega predmeta.

»Ne bojte se! Torej dva desetaka. Pa še nekaj! Rokopis morate odstopiti meni v popolno last, da veljam pred svetom jaz kot pesnik!«

»Če je taka, se nagrada podvoji. Veste, gospod Božič, pesnik mora skrbeti za bodočnost in ne prodaja rad svoje dece!«

»Pa bodi! Da ne bova več barantala, petdesetak vam dam, a stvar mora biti dobra in godna za tisk.«

»Se strinjam! Evo moje roke! To vince je pa res izborno. Iz njega lahko črpa pesnik prave ideje, ono daje njegovim mislim peroti, da se vzdignejo do točke, na koji se zapoje hvala celo tašči!«

»Se pol litra, gospod Martin! Vem prav dobro, da izpije Pegaz več tekočine kakor pa njegov jahač sam!«

»Jutri se dobiva tu ob isti uri, da vam izročim svoj oziroma vaš sonet.«

»Velja! Na svidenje! Gospod Martin, nalijte liter vina v posebno steklenico! Jo ponese gospod Boleslav domov. Vi mi pa vrnite ovoj, ki sem ga pustil sinoči pri vas!«

»Vražji črevelj,« je šepnil krčmar krčmar Božiču na uho. »Tako dobro sem

sti, oziroma socijalisti, ali naj se imenujejo kakor hočejo. Marsikdo bo zmalaj z glavno, češ, to pa že ni res, saj vendar vedno trdijo, da morejo edino oni rešiti naš narod. Res je, da to trdijo komunisti in s tem zapeljujejo naše ljudi v svoj tabor. Reči pa moramo, da to delajo ali iz nevednosti, ker ne poznajo svojega lastnega programa, ali pa iz zlobnosti, dobro vedo, da če bi povedali našemu narodu svoje stališče glede narodnega vprašanja, bi jih vse zapustilo. Mi pa trdimo, da so komunisti odločno protinarodni; in to hočemo danes jasno dokazati z njihovimi lastnimi besedami.

Večina naših čitateljev pozna slovensko pisani komunistični časopis »Delo« ki se tiska v tiskarni laškega komunističnega lista »Lavoratore« v Trstu. Pred enim letom, ko je začelo izhajati »Delo«, je pisalo v svoji prvi številki, in prvem, uvodnem, torej v tem oziru gotovo odločilnem članku, tako-le:

»Kar ne spada skupaj, mora narazen. Socijalistična in narodna ideja ne gresta skupaj. Najboljša volja največjih in najplemenitejših idealistov ne zmore spraviti v harmonično enoto dva nazora, ki sta si tako tuja in si tako nasprotujoča, da je boj med njima po naravi dano in edino mogoče razmerje.«

Po našem je dobro in potrebno povedati, da sta si narodna in socijalistična ideja tuji in da se ne marata. Zato je ves trud onih idealistov, ki si še vedno domišljujejo, da je mogoč sporazum in da je mogoče sodelovanje med socijalisti in narodnjaki odveč in neploden. Glejte, slišite, kako piše komunistično glasilo! Kdo izmed komunistov je pisal te vrstice, ne vemo. Gotovo pa eden njihovih voditeljev, mogoče dr. Tuma, mogoče g. Regent, ali kdo drugi. Hvaležni mu moramo biti za odkrito besedo! V tem oziru: čast mu! toda samo, če govori tako odkrito tudi takrat, kadar hodi okoli po ljudskih shodih prodajati svoj evangelij.

Poglejmo natančneje njegove besede! On pravi: »Socijalistična in narodna ideja ne gresta skupaj.« To se pravi, kdor je socijalističnega mišljenja, ne more biti obenem tudi narodnega mišljenja, ker to ne gre skupaj. Slovesno izjavlja dalje, da je nemogoče spraviti v enoto teh dveh nazorov: narodnega in socijalističnega. Slovesno izjavlja dalje, da socijalistov ne veže nič drugega z narodnostjo kot boj; boj proti narodnosti, ob tla z njo, to je edina vez, ki veže komuniste z narodnostjo. Ali niso to odkrite besede. Odpreti morajo vsakemu, kolikaj razumnemu in narodno mislečemu in čutečemu človeku oči. Iz teh besedi spoznamo lahko naši čitatelji, kakšen pomen imajo besede naših komunistov po deželi, ki govorijo, da bodo edino oni rešili našo narodnost. Oni,

bil skril sinoči vaš ovoj, a moja tašča ga je vkljub temu davi izsledila. Ženski črevelj v hiši, ki ni last ne žene, ne tašče, ne dekle! Cel roman je zgradila moja tašča na tem črevelju. Roman o vlačugi, ki je prišla v krčmo, sezula se in zbežala, ko so jo domači ljudje pregnali od poročenega Martina. Kar sem že prej slutil, se je tudi zgodilo. Črevelj sem dobil v glavo in zahvaliti se imam le drobnim nožici vaše tašče, da nimam večje bunke na čelu. Hvala tudi vam, gospod Božič, da niste bili kupili svoj tašči podkovank!«

»Je pač posebne vrste črevelj!« se je pošalil enako tiho Božič. »Dobe se namreč črevelji, ki pridejo na glavo prej kakor na noge. Najnovejša moda menda. Sedaj pa zbogom!«

Vesel, da, celo nekam razposajen se je vrnil Božič domov. »Imenitno sem jo pogodil s svojim sonetom!« si je mislil prestopivši prag svoje hiše. »Pri Martinu je bil pri Martinu je pil!« Tako si je pravila Božička. »Moj zetič je čil, je črevelj dobil!« si je govorila tašča. Nobeden se ni motil, vsi trije so bili radi tega veseli, a zdelo se je, da je okužila Božičeva izposojena pesniška žila vso njegovo okolico.

Boleslav je bil velik talent pred Bogom, pred ljudmi in pred kritiki. Kar je bil obljubil, je tudi izpolnil. Ko je vstopil drugi Božič v Martinovo krčmo, je že opazil v kotu pesnika.

»Pol ure vas že čakam, gospod Božič,« je pozdravil pesnik došlega odjemal-

ki tako govorijo, so ali nevedneži ali pa lažnjivci.

Ni naša krivda, če je delovanje s takimi ljudmi nemogoče: saj pravijo sami, da nočejo imeti z nami druge skupnosti kot boj. Mi ne maramo bojev, siti smo do grla preprirov, ki cepijo naše slabe moči. Ali vendar eno pa izjavljamo slovesno: za našo zaničevano narodnost, za njene kulturne in gospodarske pravice se bomo borili proti vsakomur, toda s poštenimi sredstvi in odkrito. Borili se bomo brezobzirno posebno proti domačim izdajalcem, Efiljaltom in prodanim dušam.

Kaj je bolje -- vojska ali revolucija?

Dado. — Pred vojno smo bili uverjeni, da je socijalistična stranka edina, ki absolutno in brez pridržkov odklanja in obsoja vojsko. Priznati moramo resnici na ljubo, da so njih vodilna glasila tudi med vojno marsikatero pametno povedala, ko so bili drugi časopisi hoté ali nehoté, drage volje ali ne, vendar še na stališču, ki je grozote vojne nekako skušalo opravičevati. Velika je bila tudi sila imperializma, ki je udušil kar v kali vsako poskušnjo mislecev raznih struj, ki so tu pa tam hoteli uveljaviti kako vojski nasprotno mnenje. Vendar se niso nikjer, razen v Italiji, postavili v odločilnih trenutkih odločno in resno v bran za svoja protivojna načela. In so bili parlamentari, kjer so imeli socijalisti veliko moč, tega naj nobeden ne taj! V Italiji so se pa lahko postavljali, ko so bili v taki manjšini, da sploh niso mogli priti v poštev kot odgovorna stranka.

Zakaj pa so obsojali vojno?

Ker je to največja nesreča za človeški rod, ker uničuje toliko nedolžnih življenj, ker prinaša nesrečo brezmejnemu številu družin. Ah — ta krvava vojna — kdo je njeno težo bolj občutil nego ti, moje nesrečno goriško ljudstvo!

Kaj pa zdaj komunisti pravijo?

Živela revolucija! — Ali revolucija ne preliha krvi? Ali revolucija ne širi nesreče in bede? Ali bo revolucija našim ljudem prizanašala? Ne bo tekla kri komunističnih agitatorjev, o tem sem prepričan, ker bodo v klanje pošiljali, svoje fanatizirane mase proletarcev — tekla bo kri kmetov in delavcev — proletarcev. Ljenu in njegovi apostoli bodo gotovo skrbeli, da jim bo vedno polno korito — kaj pa mase?

Vojna je uničila in upropastila pošteno trgovino, pripomogla pa do nevarne moči verižništvu in vsakovrstni spekulac-

ca, »druga merica že gre h koncu. Kar prisedite! Prinesel sem vam vaš sonet. Verjemite mi, da je bila sinoči ves čas pri meni Muza, dokler nisem končal svojega dela.«

»Ugaja mi vaše vzneseno opisovanje. Vi, pesniki, pravite Muza, mi prozaični zemljani pa steklenica. Sicer ne bo več dolgo, da stopim tudi jaz v vaš krog. Sedaj mi pa le berite!«

In Boleslav je bral in Božič je poslušal. Nevidna roka ga je namah očistila vse stacunske nesnage, vsakdanjega prahu in ga dovedla prostega vsakršnih spon na popolnoma drug svet.

»Kako je to lepo! Kaj, je že konec?« je vprašal ves zadivljen Božič svojega soseda. »Pred tem sonetom naj se le skrijejo vse velikonočne potice. Hvala vam iskrena! Za vaš trud določim še posebno nagrado. Moje srce je govorilo v tej pesmi. Martin, gospod Martin, še pol! Popolnoma sem onemel. Niti besedice ne morem izpregovoriti. Vi ste pa res vražji! Kako si mora človek kaj takega izmisliti?! Ponašljam, da ne morem spraviti niti besedice iz ust, verjemite mi, gospod Boleslav!«

Boleslav mu je moral verjeti, čeprav se ni mogel Božič še dolgo, dolgo utolažiti odobrovanje venomer posrečeni sonet z zgovornostjo, kakoršno mu je navadno naklonila komaj peta četr.

(Dalje pride.)

ciji. Posledica je beda našega ljudstva, ki se mora posluževati ravno teh nevarnih elementov, da spravi svoje pridelke v denar in mora isti denar izročiti zopet veržniku, da se preskrbi s slabo obleko in še slabšim življenjem. To so toraj posledice vojne.

Kaj pa revolucija?

Komaj se je naše bedno ljudstvo ne koliko opomoglo, pa pridejo ti ljudje oznanjati revolucijo. Kaj bo posledica revolucije? Ali ste res tako bedasti, da verujete v revolucijo, ki bo kar čez noč prinesla rajsko srečo v našo solzno dolino? Komunistična revolucija pomeni prevrat vsega obstoječega. Seli spominjate, kdaj je pričel sovjet vladati v Rusiji? Že dolgo je tega! Ali je naša Rusija do danes potrebna miru? Se ne! Čemu toraj nam v naši Beračiji še revolucije? Mi moramo sedaj zidati, ne podirati! Komunistem je pri nas italijanskega izvora! Komunistem je pri nas plačan po italijanskem kapitalu! Ven z italijanskim komunizmom iz naših slovenskih hiš!

Pa še nekaj!

Komunisti zagovarjajo rapalsko pogodbo, ki je 600.000 Jugoslovenov usuznila italijanskemu imperializmu. Komunisti toraj odobravajo moralo, da mora velika riba požirati male, so zadovoljni, da izgine naša ljudska individualiteta v okviru velike Italije. Vse to radi ljubelega miru. In Ti jim moreš zaupati? Ali si slep, da ne vidiš, da je rapalska pogodba nujna podlaga novi vojni, novemu prelivanju krvi? Rapalska pogodba je v nebo vpiljo Evropo zopet zapletla v krvavi vojni ples! Kdor jo odobrava, hoče krvi.

Bivšim beguncem v Avstriji.

Dunaj, 2. febr. 1921.

Razni begunci se še vedno obračajo na-me, da bi jim preskrbel to in ono iz taborišča v Brucku, Steinklamm ali odkoderkoli, kjer so živeli begunsko življenje. Včasih me samo en slučaj zaposli za več dni, predno pridem do zaželjenega smotra ali vsaj do jasnosti, da ni mogoče beguncu vstreti. Ker sem često odsoten z Dunaja po več tednov, a ko sem tu, imam polne roke dela, prosim bivše begunce, da se obračajo po svojem županstvu na dolnje naslove.

Taborišče v Brucku ob Litvi se nahaja še vedno v likvidaciji, katero vodi poslednji voditelj taborišča dr. Engelhart. Vsi spisi so v redu; arhiv je popoln; listine beguncev se skrbno hranijo in pošiljajo po zahtevi beguncev v domovino. — Italijanske oblasti se obračajo v begunskih zadevah često na napačne naslove in dopisujejo italijanski, kar povzroča zamude. Svetujem našim beguncem, naj pišejo kratko in v nemškem jeziku na naslov: Liquidierende Barackenverwaltung Bruck an der Leita.

Taborišče Steinklamm je kupila dunajska občina in ga prevstrojila v bolnišnico za jetične ljudi. Vseh arhiv taborišča je pa prenešen na Dunaj. Naslov je ta-le: Liquidierende Baracken - Verwaltung "Steinklamm a. P." — Wien VII., Mariahilferstrasse 88a, I. Stiege, I. Stock 4 (v znani palači "Zitahof"). — To pisarno vodi bivši voditelj istega taborišča inženier Haspel. Vse knjige so v najlepšem redu in možno je dobiti vsako informacijo o bivših živih ali tam umrlih beguncih.

V istih prostorih je tudi deželna komisija za vojaške podpore (Unterhaltungs-Kommission.) Tu so shranjene vse listine naših beguncev. Kdor kaj potrebuje, naj se obrne na gornji naslov.

V Steinklammu je begunsko pokopališče; veliko naših ljudi je tam pokopanih. Pokopališče je bilo lepo vrejeno. Po razsuli Avstrije pa se nihče ni več brigal za pokopališče, tako da je še zdaj zelo zane-marjeno. Plevel vseh vrst je bujno zagospodarilo; grobovi in poti so v neredu. Domače ljudstvo, ki z največjo pijeteto skrbi za svoje pokopališče, se škandalizuje nad tako zapuščenostjo begunskega pokopališča in izreka hude obsodbe nad begunci, ki se tako malo brigajo za svoje mrtve v begunstvu. — Rad verujem, da so imeli naši ljudje po povratku v domaćijo vse najnejših poslov in skrbi, ali v korist svojega dobrega slovesa morajo kaj ukreniti, da se pokopališče v Steinklammu očisti plevla in da se vzdržuje tako, kakor treba. Priporočam županski Zvezi, da se obrne v tej zadevi na tamošnje županstvo (naslov: Bürgermeisteramt Rabenstein in N. Oest.) Nekaj je treba storiti!

Nadalje sporočam, da pisarne »Osrednjega odbora« ni več. Begunske podpore se ne izplačujejo več od julija lanskega leta. Izključeno je, da bi mogli doseči izplačilo kake zastale begunske ali vojaške podpore, brezplačno vožnjo ali brezplačen prevoz blaga itd. Prosim ljube rojake, da mi prizanašajo s takimi prošnjami, ker je zaman ves trud. — Morda priobčim po-

zneje kdaj poročilo o delovanju »Osrednjega odbora«. Za danes naj omenim le, da smo vredili za naše begunce zamotane zadeve vojaških podpor v toliki meri, da so prešli le zastanih podpor čez 4 milijone kron in potem redno izplačevanje podpore. To so bili časi res težavnega dela! Ljudje so često hipoma zapustili svoj dom in niso vzeli seboj listin, ki so bile pozneje neobhodno potrebne.

Končno še nekaj.

Ko sem nameraval nadaljevati z izdajanjem »Soče« (v drugi polovici leta 1918), se je oglasilo okoli 400 beguncev in plačalo naročnino. Denar je vložen v Živnostenski banki, kjer ga je doletel razpad Avstrije in pozneje — zapora.

Ker sem opustil misel, da bi še izdajal »Sočo«, — ker mi »Goriška Straža« po večini ugaja — nameravam izročiti za »Sočo« poslano naročnino in podpornino — skladu »Goriške Straže«. Upam, da nikdo ne bo ugovarjal predlagani rešitvi te »Sočine« zadeve. Tudi bi bilo tehniški nemogoče, vrniti vsem naročnikom takratna mala vplačila. — Imenik plačnikov izročim svoječasno skupno z denarjem upravi »Goriške Straže«.

In s tem se presrečno posklavljam od predragih mi bivših beguncev!

A. Gabršček.

Dopisi.

— **Od Sv. Lucije.** — Veselica »Narodne Citalnice«. Dne 30. januarja je priredila »Nar. Citalnica« pri Sv. Luciji veselico z dobro izbranim sporedom, ki je vsestransko dobro uspela. Velika, nanovo popravljena dvorana Mikuževa je bila nabito polna, tako da je bil sleherni kotiček zaseden. Občinstvo je pred in med izvajanjem programnih točk kadilo, kar je grajevredno. Tudi mir, ki se mora ob takih prilikah docela vzdrževati, ni bil tak, kakršen bi moral biti. Upamo, da bo v tem oziru prihodnjič bolje preskrbljeno. — Zvonki in milodoneži glasovi mešanih zborov so očarajoče učinkovali na občinstvo, ki je z dolgotrajnim aplavzom dalo duška svojim čustvom. Najbolj je ugajal »Venček nar. pesmi«, ki se je ponavljal na splošno želje občinstva. Tako pohvalno se ne moremo izraziti o moških zborih. Pokazal so pa svojo čisto voljo, kar je hvalevredno. — Enodejanska burba »Kakršen gospod tak sluga« je izzvala mnogo smeha, ker je, bila povsem dobro vpriporjena. Ker je dvorana zelo prostorna, bi bilo želeli bolj krepkega izusta. Zopet smo doživeli dan, ki je poglobil naše narodno čustvovanje ter dokazal, da vkljub vsemu pritisku naš narod ne bo klonil duhom, marveč se bo dvigal navzgor do vedno višje kulture. — Rodoljub.

— **S Srpence.** V velikem delu je bodočnost našega naroda v Italiji odvisna od našega ženstva. Zato naj se moj dopis danes peča z našimi dekleti. Na Srpenci imamo mnogo deklet, ki se zavedajo resnosti sedanjega časa. Imamo jih pa ravno toliko, nič več nič manj, ki onečlašajo svoje slovensko ime in ne samo to. Kje so sedaj ona dekleta, ki so prišla leta 1918 prva v domačo vas? Razpršila so se na vse strani — vsaka po svoji poti. Ko so prihajali domači fantje na dopust po treh in po štirih letih, jih niso hotele niti pozdraviti. Pozdravljale pa so avstrijske častnike: »Guten Morgen, guten Abend!« Ni minulo mesecev devet, ko so prišli Italijani spet. Dekleta so izbrala svoje zaročence med njimi in pozdravljale: »Buon giorno, bona sera!« Begunke, ki so se vrnile iz Italije, so njihov vzgled pridno posnemale: govorile so po laško, pele po laško. — Še nekaj mi leži na srcu: med dekleti, ki delajo sramoto našemu imenu, so tri petnajst do šestnajstletne. Ker ni več cesarskih lovcev in alpincev, jim služijo v nadomestilo šoferji s Koroške, ki znajo tudi dobro na srce pihati. Stariši bi morali poskrbeti, da so taki otroci ob 8. doma. In če stariši tega ne storijo, naj to storijo tete, ako niso one v tem pogledu še slabše. — Srpencičan.

— **Iz Gonjač v Brdih.** Ali veste, kje so Gonjače v Brdih? Ona luknjasta luknja na glavni cesti iz Kojškega v Šmartno? Kakor drugod se je tudi pri nas zdramilo naše pevsko društvo »Ilirija«. Po šestih letih se zopet shajamo pod spretnim vodstvom našega g. Bratuža. Priznati moramo, da je mladi naš pevovodja res pravi mojster v svoji stroki, poln življenja in moči. Zahvaljujemo se mu tem, potem za njegov trud in požrtvovalnost.

— **Iz Tolminkov hribov.** Na Ponikvah je umrl v najlepši dobi 21 let mladenič Peter Laharnar (Zapušnikov). V zgodnji mladosti je izgubil mater, tako da je bil prepuščen oskrbi očeta in tujih ljudi. Kljub slabemu zdravju je bil vojak. Ko se je vrnil z vojske, se je moral čvrsto poprijeti dela, od katerega ga je ugrabila kruta smrt. Na svetu niso aži mnogo veselja, naj Ti bo pa v večnosti boljše in lepše. — Vatroslav.

— **P. Trnovo pri Gorici** je ideal naših poštinih razmer. Oddaljena je le dve uri od Gorice. A radi lepšega gre njena pot

sedaj čez Grgar: počasi a gvišno. »Goriška Straža« pride na Trnovo v ponedeljek, na Lokve pa v torek. Kdo bo bral tako stare novice! Ljudje so vsaki dan v Gorici in si raje kupujejo liste kakor pa naročajo. Zares: velika mora biti kultura, ki gre tako počasi. Kr. poštno ravnatelstvo v Trstu naj poskrbi, da se prošnje, ki leže pri njem že štiri mesece, dvignejo iz prahu.

— **Iz Šmarj nad Ajdovščino.** V nedeljo, dne 6. februarja, je imel gosp. inž. Anton Podgornik iz Gorice na povabilo županstva gospodarsko predavanje, katerega se je udeležilo lepo število posestnikov. Ob tej priliki je gospod župan pokazal, kako se zaveda svojih županskih dolžnosti, na sledeči način:

Uradno povabljenega g. predavatelja ni sprejel, k predavanju je prišel zadnji in — že med predavanjem — prvi odšel v gostilno kvartat. — Da je tako obnašanje skrajno nedostojno in žaljivo in da zasluži, da se javno obsodi, je jasno. Saj je vendar dolžnost naših županstev, da podpirajo kulturno in gospodarsko vzgojo naših deželanov, ne pa da širijo kvartopirstvo in popivanje. — Soudeležnik.

— **Od nekod.** Po naših gorah se tudi mnogo izpreminja. Čitamo, kako tuptam napredujejo pevski zbori. Spominjamo se pri tem, kako je bilo nekdanj na Pečinah. Danes pa je tam žalostno. Ni ne organista ne petja. Pri nas imamo po svojih lastnih močeh v tem oziru napredek. Upamo pa, da bo kmalu tudi na Pečinah zopet tako, kakor je bilo, ker Pečani so le Pečani.

— **Bukovo.** Prireditve našega gospodarsko-bralnega društva dne 23. januarja je uspela najsijajnejše. — Vsi igralci in igralke — brez izjeme — so izvršili svoje vloge kar najspretnjeje. Kar se tiče proizvajanja pevskih točk, moram reči, da je g. pevovodja storil svoje dolžnost v največji meri. Zato kličemo vsem: po tej poti naprej!

Dva uda našega društva pa sta se ta predpust poročila, in sicer g. Valentin Stravs in Anton Celjk. Prvi z gčno. Marjijo Gruden iz Kočje, drugi z gčno. Justino Kobal iz Spod. Bukovega.

Novoporočencem želimo obilo sreče!

Politične vesti.

— **Naknadne občinske volitve v Srbiji.** Naknadne volitve v občinske svete nekaterih občin v Srbiji so končale z zmago skupne liste demokratsko-radikalne. Tako n. pr. v Valjevu, Kragujevcu, Skoplju in Prilepu. Komunisti so ostali povsod v manjšini.

— **Jugoslovenska ustavotvorna skupščina** je odgodena do srede marca, da bo komisija za ustavo mogla izdelati načrt ustave in izvršiti svoje delo.

— **Cehoslovaški zunanji minister dr. Beneš** se mudi te dni v Rimu. Bil je v gosteh pri kralju, pri ministrskem predsedniku Giolittiju in tudi pri ministru za zunanje posle grofu Sforza. Benešev obisk v Rimu ima pred vsem politično ozadje. Kakor Italija tako ima tudi Cehoslovaška interes na tem, da nekdanja Avstrija ne oživi v nikaki obliki več. Nadalje so povzročili Benešev potovanje tudi trgovski in gospodarski interesi Cehoslovaške. Iz Rima je obiskal Beneš Neapelj, od koder odpotuje danes preko Pariza v London. Ob odhodu iz Rima je minister izrazil zadovoljstvo nad vsplostjo svojega poslanstva.

— **Nemčija** bo morala plačati v smislu sklepov zadnje konference zaveznikom 226 milijard mark v zlatu. To velikansko svoto bo morala poravnati v 42 letih in sicer v letnih obrokih, ki bodo znašali za prvi dve leti po 2 milijardi, od tretjega do petega leta po 3 milijarde, od šestega do osmega leta po 4 milijarde, od devetega do enajstega po 5 in za nadaljna leta po 6 milijard. Poleg tega bo morala Nemčija plačati zaveznikom še 12% od vrednosti svojega izvoza v inozemstvo. Zavezniki hočejo s to poslednjo določbo omejiti nemško konkurenco na svetovnem tegu, ker čim večji izvoz bi imela Nemčija, toliko več bi morala od tega svojega izvoza plačati.

— **Socialisti med seboj.** Kakor veste, je razdor med soc. in komunisti popoln. Komunisti so zasedli »Lavoratore« in tudi slovenski list »Delo« in oba časopisa sta postala sedaj glasila komunistov. Socialisti pa so si ustanovili nov list »Lavoratore Socialista«. V nedeljski številki tega lista je objavil dr. Tuma, ki vendarle noče slediti komunistom na njihovi sedanjih vrtoglavi poti, pismo, v katerem protestira proti »nepoštenosti zastopnikov gornjeslovenskih odsekov«. V smislu strankinega sklepa, pravi dr. Tuma, bi se bili morali sklicati zaupniki, da bi se bili poučili o razkolu. Tu pa je izbruhnila stavka državnih nastavlencev, vsled katere se zborovanje ni moglo izvršiti in je bilo nemogoče vsako dopisovanje. Ta položaj so izrabili neki ruski emisar, nadalje Tuntar in solkanski komunist Srebrnič, ki so nepravilno sklicali sestanke odsekov in si pustili dati na teh sestankih pooblastila na svoja imena. Ako bi bili sodrugi v gornji Soški dolini

pravilno poučeni, bi ne bili glasovali za razkol, privi dr. Tuma. Nadalje omenja, da je vse organizatorno delo v gorenji Soški dolini njegovo lastno delo. Vodstvo stranke za Julijsko Benečijo je z velikimi žrtvami ustanovilo glasilo »Delo«; zato je najmanj nevhvalno od strani slovenskih odsekov, da so podpirali podjetje proti »Lavoratore«.

»Lavoratore« od 8. t. m. je prinesel na to Tumovo pismo odgovor. Vzel je v roke besednjak, ki ga navadno rabi v polemiki z »meščanskimi« strankami. Pravi: »V nedeljski številki rifo-imitarskega lista je izšlo jokavo, pobožno toda zlobno žlobudranje drja Tume, bivšega klerikalca, liberalca, čistega komuniste in sedaj — nezaposlenega social-rifomitarca«. V nadaljnjem ga imenuje konfuzionista »anima questurinesca«, kar pomeni približno to kakor »špicelj«. »Prebeglica, izbacnjena iz vseh strank, torej tudi iz komunistične, izdajaš, da biva v Juljski Benečiji neki »ruski emisar«, toda, strahopetnež, ime si zamolčal. Ven z imenom, vohun!«

Dr. Tuma uvideva torej danes sam, kako evangelisti so prišli iz Rusije: če so imeli pred vojno nekoliko pojma o socializmu, pomešali so ga v ujetništvu s različnimi čifutskimi nauki. Ves čas svojega ujetništva se niso potrudili niti toliko, da bi se bili priučili ruskih pismenk. Danes pa organizirajo stranke politično in gospodarsko. Dajte jim prvo podeleženo kramarjijo, pa odpove vsa njihova učenost. Ves njihov komunizem se suče okoli koritca: ti, kmet obdelaj polje, jaz bom pa sad pobral; ti delavec, delaj zase in zame, pa poslušaj mene, svojega vodnika.

— **Socialistični odsek Gorica** se je po razkolu razpustil. Tako so sklenili sodrugi — nekomunisti na nekem sestanku. »Il Lavoratore Socialista« pravi, da se je sestanka udeležilo samo 34 sodrugov, od katerih je glasovalo za razpust šestnajst, enajst se jih je pa vzdrževalo glasovanja in tako omogočilo sklep o razpustu.

Domače vesti.

+ **Volilci** — pozor! Vsi volilci upravičenci, pristojni v občino vsled javne službe, prvotno pa v drugo občino novih dežel — kakor duhovniki, učitelji in uradniki naj nemudoma vložijo pri županstvu sedanjega bivališča prošnjo za vpis v volilni imenik, s pridržkom, da še doprinesejo priloge (krstni list in potrdilo prvotne pristojnosti). — Previdnost zahteva tako prošnjo, ker vprašanje uradnega vpisa v tem slučaju za enkrat še ni zadostno pojasnjeno. Prošnja in priloge se koleka proste.

+ **Novi volilni zakon** za politične volitve v Juljski Benečiji je izšel. Cena 3 l. oziroma po pošti 3 l 50 st. Naroča naj se pri tajništvu pol. društva »Edinost«, odsek Gorica, ul. Carducci 4.

+ **Poročil** se je dne 7. t. m. v Gorici g. Anton Grij z gčno. Marjetico Devetakovo iz Bilj. Obilo sreče.

+ **V Biljah** je umrl dne 8. t. m. stari organist Ivan Saunig v starosti 79 let. V lovskih krogih je bil znana osebnost. — N. v. m. p.!

+ **Odbor za obnovitev goriške dežele**, ki se je ustanovil pri deželnem komisariatu, kakor smo poročali v zadnji številki »Goriške Straže«, se pomnoži za dva člana, katera bode imenovala »Zveza slovenskih županstev«.

Kakor smo izvedeli, so bili gg. župani Ivan Saunig, Pavel Marušič in Ivan Rijavec kot zastopniki »županske zveze« v četrtek, dne 3. t. m. pri deželnem komisariatu dr. Pettarinu, kateremu so obrazložili potrebo, da je v tem važnem odboru zastopan tudi slovenski del naše dežele, na kar je dež. komisar povabil deputacijo, naj »Županska Zveza« delegira dva zastopnika.

Ker ima gori omenjeni odbor v prvi vrsti nalogo, da potom ustanovljenega »deželnega urada« za pravno, upravno in tehnično pomoč« pomaga, da se ustanovijo po deželi »Zadruga vojnih oškodovancev« in da se organizira delovna moč kakor tudi dobava in produkcija stavbenega gradiva, upamo, da bode »Zveza slov. županstev« imenovala dva delavna in izkušena moža. —

+ **Civilne metode.** V nedeljo dopoldne med anekdocijsko slavnostjo je prišlo nekoliko mladičev na stanovanje odvetnika drja Podgornika, od katerega so zahtevali, da mora izvesti italijansko trikoloro. Dr. Podgornik je zahteval, da se gospodičarji, kakor je pri olikanih ljudeh navada, najprej predstavijo in da mu pokažejo odlok, ki določa, da bi bil primoran izobesiti zastavo. Mladičji so se izdali za fašiste. Eden izmed njih je rekel: »Oblast sem jaz!« Grozili so, da ne prevzamejo nikake odgovornosti za to, kar bi se imelo zgoditi, ako se jim ne vstreže. Ko niso nič opravili, so odšli, vrnili so se pa še drugič in tretjič. Ker so našli ob svojem tretjem prihodu vrtna vrata zaprta, so vdrli v vrt čez zid iz sosednjega dvorišča. Prinesli so s seboj zastavo. Dr. Podgornik pa je zastavo odločno odklonil. Postavili so jo na-

to sami na hišo in zagrozili, da se vrnejo če prej ne zvečer, ako bi zastava ne visela. Ko jim je očitala ga. dr. Podgornikova, da pošteni ljudje ne hodijo čez zid v hišo, so ji zagrozili, da bi jo natepli, ako bi ne bila ženska. Toda gospa jim je odvrnila, da si ne upajo niti svojih imen povedati. O vsem dogodku so bili obveščeni orožniki, ki so prišli in sami odnesli zastavo.

Približno enako se je godilo zdravniku dr. Bačarju. Pri dr. Bačarju so našli doma same ženske z otroci, ker se je dr. Bačar mudil po svojem poklicu v goriški okolici. Dva mladeniča sta prišla in zahtevala, da se razobeši italijanska trikolora. Kakor pri dr. Podgorniku sta tudi tukaj grozila, da ne prevzameta odgovornosti za posledice. Ker se temu ni ugodilo, sta se vrnila čez nekaj minut, prinesla zastavo ter jo sama kljub najenaglednejšemu protestu razobešila na balkonu Bačarjeve hiše, kjer še danes visi. Tudi dr. Bačar je o dogodku pisмено obvestil kr. kvesturo.

Dr. Bačar ne sme izpostaviti na zidu niti male tablice s svojim imenom, ker mu jo vedno razbijejo ali ukradejo. Ob vsaki italijanski slavnosti je bila njegova hiša cilj raznovrstnim napadom, katerih sledovi so še danes vidni na hiši.

To je svoboda, katero deli italijanski narod svojim novim državljanom.

Oborožen napad na tiskarno »Edinost« v Trstu. Dne 8. t. m. jutraj so vdrli fašisti v tiskarno »Edinost« in razbili stroje. O dogodku poroča »Edinost« takole:

»Včeraj jutraj ob 2 in pol je vdrlo 25 oboroženih Italijanov v našo tiskarno. Oboroženi so bili z revolverji in bodali. S seboj so imeli krampe, železne droge in težka kamnoseka kladiva, ki so jih dobili bržkone kje na ulici. To orodje so vzeli s seboj, da z njim razbijejo tiskarske stroje. Med roparji, ki so bili po večini moške v starosti od 20 do 30 let, se je nahajal tudi eden vojak, ardit, nepoznanega polka.

Roparji so po dobro premišljenem načrtu porabili ugodno priliko, da so vdrli skozi lišno vežo v prvo nadstropje. Tu so planili v uredniške prostore in so vse razmetali. Nato so siloma udrli zaklenjena vrata upravniške sofe. Tudi tu so vse razmetali, da bi našli denar. Denarja niso našli, pač pa popolnoma nov pisalni stroj, ki so ga vzeli s seboj. Istočasno je večji del so ga vzeli s seboj. Istočasno je večji del tolpe s krampi, železnimi drogi in težkimi kamnoseškimi kladivi obdeloval tiskarske stroje. Popolnoma so pokvarili mali tiskarski stroj, dva velika brzotiskalna stroja in rotacijski stroj. Škoda je ogromna. Uničili so tudi nekaj bal papirja. Iskali so vsepovsod bencin, da bi zažgali tiskarno, a ga k sreči niso našli. Ves čas so spodbujali drug drugega k vstrajnosti. Da izvrše nemoteno svoja hudodelstva, so zastražili vse izhode in obkolili vsakega posameznega izmed maloštevilnega osebja. Tiskarjem so nastavljali revolverje in grozili, da jih ustrelijo, ako se le zgamejo. Enega tiskarja so pretepali, da si jim ni dal nobene povoda za to. Po uličnih križiščih so imeli razpostavljene svoje straže, da jih pravočasno opozore v slučaju nevarnosti. Zunaj stoječi oddelki so neprenehoma pošiljali poročila v tiskarno, da je zunaj vse »v redu« in da lahko mirno nadaljujejo s pustošenjem. Nekateri izmed njih, očitno poglavarji, so nadzorovali in opozarjali na tla ali oni predmet, ki naj se uniči. Ko so končali hudodelci svoje razdiralno delo, so odšli s pisalnim strojem.

»Edinost« kakor tudi »Il Lavoratore Socialista«, ki se tiska v isti tiskarni, v torek nista mogla iziti. Včeraj pa sta izšla zopet oba lista v navadni obliki.

Ali je to kultura? Tržaški list »Nazione« imenuje nas Jugoslovane — mrčes. »Pripravljeni smo prezreti«, pravi list, da živi ta mrčes v naši sredi. Glavni pogoj pa je, da ta mrčes tiho plesni v senci. Če se ne zgodi, bodo imeli Jugoslovani priliko, grenko razmišljati o posledicah. Fini pa znate biti, gospoda! Molite pa se, ako menite, da bomo mi vsled vašega psovavanja kaj užaljeni. To so tako nizki izrazi, da nas ne dosežajo in nam služijo samo, da vas moremo prav ceniti.

Občni zbor S. K. političnega in gospodarskega društva za tolminski okraj bo v nedeljo 20. februarja ob 3. popoldne v dvorani gostilne »Mikuž« pri Sv. Luciji. — Vspored: 1. Poročilo tajnika in blaginika. 2. Prememba pravil. 3. Volitev odbora. 4. Politični in gospodarski položaj. 5. Predlogi in slučajnosti. — Radi velike važnosti občnega zbora vabimo na čim mogoče večjo vdeležbo iz vseh vasi sodnega okraja. — **Odbor.**

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici sklicuje občni zbor v nedeljo, dne 27. februarja t. l. ob 11. uri predpoldne v Trgovskem domu, I. nadstr., levo. — Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov in odobrenje letnih računov. 4. Volitev odbora in pregledovalcev računov. 5. Sprememba društvenih pravil. 6. Slučajnosti. — Člani so vabljeni, da se udeležijo polnoštevilno. — **Odbor.**

Poziv in prošnja. — Tolminsko učiteljsko društvo namerava obnoviti potopljeno ljudsko knjižnico, ki je pred vojno

krožila po vsem okraju ter poučevala in bodrila ljudstvo. Vojna vihra ni tudi tej kulturni instituciji prizanesla, zato se obbrača društveni odbor do vseh svojih članov in drugih razumnikov z vljudno prošnjo, da v ta namen darujejo knjige, ki tujatam leže zaprte v kakem kotu, ne da bi komu kaj koristile. Vse v ta namen darovane knjige naj se izvolijo poslati »Tol. uč. društvu« pri Sv. Luciji ob Soči. — **Predsednik.**

O oživotvorjenju družabnega življenja na Gradišču nad Renčami smo prejeli obširnejše poročilo, ki ga radi pomankanja prostora v zadnjem trenutku ne moremo v celoti objaviti. Poročevalec se pohvalno izraža o vseli dosedanjih društvenih voditeljih, ki so pred vojno pripomogli društvom do lepega napredka, posebno pohvalo pa izreka sedanjim voditeljem, ki so oživeli pevski zbor, tako da se nam obeta za belo nedeljo lepa veselica.

Za sv. Goro! V kratkem času se naseli na sv. Gori en pater frančiškan, ki bo seveda maševal v sobici skromnega samostana in bo vodil delo za dovršitev cerkve in samostana.

Ko so leta 1915 bežali očetje frančiškani s Sv. Gore niso prav nič rešili razen milostne podobe M. B. in nekaj mašne oprave. Bežati so namreč morali po noči ob 11. Veliko dobroto bi storil, kdor bi mogel darovati za samostan kaj oprave, kak stol, mizo, omaro, posteljo ali tudi kaj hrane. Kdor bi hotel v ta namen kaj darovati, naj pošlje na Kostanjevico v Gorico ali v škofijo ali pa preč. g. dekanu v Solkan.

Pododsek Zveze vojnih invalidov v Tolminu je razposlal županstvu tolminskega političnega okraja neko okrožnico v izključno italijanskem jeziku. Na okrožnici je podpisan kot predsednik Ignac Leban in kot tajnik neki Lenarduzzi. Radovedni smo, kak uspeh bo imela okrožnica pri naših županih in ali si bodo naši invalidi, vdove in sirote pustili dopasti tako zapostavljanje svojega materinega jezika.

Izredni zrelostni izpiti za bivše gojence goriških neotvorjenih slovenskih učiteljskih prično dne 21. februarja 1921 ob 8. na slovenskem učiteljski v Tolminu. — Opozarjajo se oni kandidati, ki niso priložili svojim prošnjam potrebnih listin: krstnega lista, zdravniškega in zadnjega šolskega izpričevala, da jih izroče ravnateljstvu pred začetkom izpita. — Prepoznajo došli kandidati se v tem roku ne prepušče k izpitu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani proda posestvo v Zapužah, vl. št. 230 kat. obč. Sturije obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, njiv, travnikov in gozda. Ponudbe naj se pošljejo vodstvu »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani do 15. februarja 1921. l.

Postne pridige v cerkvi sv. Ignacija na Travniku bodo kot vsako leto tudi letos vsak petek ob 7. uri zvečer. Prvi govor: Bistvo pokore, kako je potrebna in koristna ne samo tistim, ki jo že delajo, ampak tudi vsem, ki zanjo ne marajo. Kasneje si bodo sledili govori o postu, delu, skušnjavah, križu in trpljenju in nazadnje o zakramentu sv. pokore. To so sicer stare reči izpred vojne dobe, pa če jih nekoliko obrišemo prahu in jim osvežimo barve, bodo morda le več vredne in bolj služile, kot vsi moderni nadomestki, ki nam jih v zadnjem času povsod ponujajo in vsiljujejo kot zajamčeno blago pristne in najboljše vrste in kakovosti. Pridigar.

Zgubljeno. Nekdo je izgubil dne 5. t. m. pri odhodu iz restavracije na državni postaji v Gorici do Štanjela črno usnjavo listino z nekaj čez 800 Lirami. Pošten najditelj je naprošen, da prinese v našo upravo, kjer dobi pošteno nagrado.

Izgubljeno. Štefan Pirc iz Vrtojbe 122 je zgubil 6. t. m. zvečer v vipavskem vlaku med vožnjo iz Ajdovščine v Sempetru knjižico z raznimi na njegovo ime glasečimi se dokumenti. Najditelj naj jih izroči postajenačelniku v Sempetru ali pa jih pošlje Štefanu Pircu proti nagradi.

Darovi.

— d Za »Sklad Goriške Straže«: Preč. g. Franjo Črnigoi, župnik, Kamnje 8 L.; preč. g. Ign. Leban, župnik, Batuje 8 L.; g. France Stepančič, Temnica 3 L.; na svatbi g. Val. Hadalin iz Zakriža, nabrali šeškari 40 L.; v Šmarjah nabrali v veselju družbi 21 L., katere so darovali: Gregorčkov N. 2 L., ker se je vso pot kregal, Fuglov Karlo 2 L., ker je imel dobro kupčijo pri kravi, Ludvik Benko, ker je konje dobro pognal 2 Liri; Jože Rebulov, ker je vdobil mlado ženo 2 Liri; Rudolf Vodopivec, ker je imel »denarsko kvelo« 1 Liro; Smrekar dal 4 Lire, ker nas je srečno pripeljal po sanah domov; Jožef Samcov izpod klanice na šnajt 2 Liri; Tone Matičkov, ker je pojedel 3 gu. 1 Liro; France Raganistov, ker je bil jezen 2 Liri; Cene Makovcov, ker je naletel na vesele družbo 2 Liri; Drežec z Gase, ker je denar pobiral doda še 1 Liro. — Skupaj 80 L. — Hvala!

Zadnji izkaz 367 L., skupaj z današnjim 447 L.

Za »Sklad Goriške Straže«: Na svatbi g. Stopar-Brecelj v Zapužah nabrali svahte 24 L.; gđca Alma Hrast učiteljica nabrala v poznejših urah na svatbi g. Val. Hadalin posest. v Zakrižu 46 L.; na svatbi g. Al. Repič in Frančiške Kobal iz Sanabora (Col pri Vipavi) zbrali svahte 40 L.; da bi bilo srečno! Gosp. Ignac Sok, Kred 53 p. Robič 12 L.; gosp. Franc Sok, Kred 8 p. Robič 12 L.; skupaj 134 L.; zgoraj 80 L. skupaj = L 214 L. Zadnji izkaz je 367 L. skupaj z današnjim je 581 L.

— d Za slovenske šole v Gorici: nabrali na svatbi g. Val. Štravs in Marije Gruden na Bukovem 40 L.

Za »Sloven. šole v Gorici«: Na svatbi g. Stopar-Brecelj v Zapužah nabrali svahte 60 L.

— d Za »Slovensko sirotišče«. P. n. g. Benedikt Poniž, vadniški učitelj v p., 14 L.

Za »Slovensko sirotišče« v Gorici: P. n. gg. Franc Klanjšček, kurat v Podsabotinu 130 L. Benedikt Poniž 14 L. Učenci štirirazredne ljudske šole v Senožečah nabrali 16 L.

Bog stotero poplačaj!

Gospodarstvo.

— g Goriška zveza, gospodarskih združenj v Gorici, Corse Verdi 32. naznanja svojim članicam, da ima v zalogi različno kmetijsko orodje, kakor železne grablje, lopate, srpe, kose, škarje za trte, fovečole, klešče, žage, sekire, svedre. Ima tudi večjo množino stavbinskih žebeljev od 80 do 120 mm. Cene so zelo ugodne. — Obenem naznanja svojim članicam in privatnikom, ki so imeli v depozitu vrednostne listine (vojnih posojil) in druge, da iste dvignejo.

— Slovensko kmetijsko društvo, v z. z. o z in sedežem v Gorici — ulica Contavalle 7, I. nadstr. — naznanja slov. kmetovalcem, da je rok za skupno naročanje modre galice podaljšan do 20. februarja t. l. Kdor z modro galico (vitrijolom) še ni preskrbljen, naj se požuri z naročbo!

Nedeljski kmetijski pogovori.

(O gnoju, gnojšču in gnojnici.)

Just Ušaj, dež. uradnik.

Današnje nedelje so se naši znanci zopet zbrali in še nekaj drugih kmetov je prisledlo k mizi. Večja družba je bila našemu Razumniku po volji; čeravno je vedel, da mu je marsikdo v srcu nevoščljiv.

Razumnik: — Zadnjič sem govoril o zadružništvu, danes pa hočem govoriti o gnoju, gnojnici in gnojšču. Dober gnoj je dragocen zaklad. Z njim povračamo zemlji onih redilnih snovi, ki smo jih

zemlji s žetvijo odvzeli. Ako vrnemo malo ali nič zemlji, potem nam tudi ona malo da; dajemo ji pa vobilni meri nazaj, nam ona tudi v obilni meri povrne. Pa tudi oni kmetje, ki pravilno ravnaajo s svojim gnojem, ne dajo svojemu zemljišču vsega nazaj, kar so ji z žetvijo odvzeli, ker se vendar nekaj redilnih snovi s prodajo pridelkov odda, a nekaj se jih z vpreženo živino po cestah zgubi. Vprašam pa, kaj se zgodi s hranilno puščo, v katero smo vlagali in vlagamo dnevno 4 desetice, potem pa začnemo dnevno iz nje odvezemati po 5 desetice?

Mlačnež: — Hm, prazna bo postala. Če je bilo mnogo v nji, se to tako hitro ne bo zgodilo, ako pa je bilo malo v nji, se pa kmalu izprazni!

Razumnik: — Tako je tudi z našimi zemljišči, zlasti pa s travniki, katerim vzamemo s košnjo sena letno toliko redilnih snovi, pa jih malo ali nič ne vračamo. Zato bi bilo zelo umestno, da bi iste z gnojnicami polivali, ali pa gnojili z umetnimi gnojili.

Starokopitnež: — Naj se grejo solit vsa umetna gnojila! Jaz sem se lansko leto dal pregovoriti in kupil nekaj čilskega solitra. Potrosil sem ga po njivi in žito je res visoko zraslo, potem je poleglo, in pridelal sem dosti slame, ali zrnja malo ali nič.

Razumnik: — To se je zgodilo, ker si brez vsakega predhodnega poduka potrosil gnojilo. Gotovo si tudi vse naenkrat in preveč gnojil in tudi tvoje žito je bilo pregosto.

Eden izmed kmetov: — Pusti za danes umetna gnojila in povej nam raje kaj o hlevskem gnoju, ker zdi se mi, da z njim prav ne ravnamo, ga zametujemo in potem z nakupom umetnih gnojil iščemo nadomestek.

Razumnik: — To je tudi res! Ali iz že omenjenega razloga, tudi umni gospodar potrebuje poleg svojega gnoja umetna gnojila. Ker moramo pred vsem znati ceniti domači hlevski gnoj, vam hočem povedati, koliko je vreden hlevski gnoj napram današnjim cenam umetnih gnojil. Goveji gnoj vsebuje v tisočih kilogramih približno 5 kg dušika, 3 kg fosforne kisline in 10 kg kalija. Te so glavne snovi, ki dajejo vrednost gnoju. Poglejmo koliko nas stanejo te snovi v umetnih gnojilih! Stot čilskega solitra vsebuje 15 kg dušika in stane približno 210 lir. Pet kg dušika v gnoju predstavlja potemtakem eno tretjino omenjene vrednosti, to je 70 lir. Stot superfosfata stane približno 40 lir in vsebuje navadno 15 kg fosforne kisline. Toraj trije kg fosforne kisline v gnoju so vredni 8 lir. Stot kajnita stane približno 120 lir in vsebuje 12 kg kalija. Potemtakem je v gnoju se nahajajočih 10 kg kalija vredno 100 lir. Ako seštejemo navadne vrednosti, je vredno deset stotov gnoja 178 lir v primeri s cenami umetnih gnojil, ne glede na to, da poleg svoje redilne vrednosti, hlevski gnoj zemljo rahlja in ji

NAZNANILO.

Podpisana tvrdka **JOSIP KERŠEVANI v Gorici na Stolnem trgu št. 9** (desno) naznanja sl. občinstvu, da je došla velika izbira

šivalnih strojev: **Pfaff, Original Victoria, Rast & Gasser, Gritzner, Fenix i. t. d.**; dvokoles iz tovarne **Puch, Waffnerath** (orožna kolesa), **Regent, Stark** itd.; raznih kmetijskih strojev n. pr.: orala (plugi), slamo- moreznice, vinske preše, tako tudi vseh vrst

pušk in samokresov, ter posamezni deli k vsem tem strojem.

Priporoča svojo lastno delavnico in popravilnico v mehanični in puškarski stroki.

Za točno in pošteno postrežbo in konkurenčne cene jamči.

Josip Kerševani mehanik in puškar
GORICA, stolni trg 9 (desno).

PODRUŽNICA

Ljubljanske Kreditne Banke v Gorici,

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obreštuje vloge na knjižice po 4 %. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in inozemstvo po dnevnem kurzu. Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8 1/2 — 12 in od 3—5. Ob sobotah popoldne ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

zadržuje vlago. Na isti način sem zaračunal tudi vrednost gnojnice in sem našel, da je 10 hl iste vredno 130 lir. Da boste videli razliko, kako ravnam jaz z gnojem in kako pa vi, vas povabim vse, da pridete zdaj z menoj na moj dom, da vam pokažem svoje gnojišče. —

Vsi so se odzvali poziva, le Starokopitnež, ki je uvidel, da danes ne more s svojim nasprotovanjem nič doseči, je ostal v gostilni. On tudi ni hotel s svojim obiskom častiti Razumnika in njegovo gospodarstvo.

Ko pridejo na dvorišče, jim Razumnik razkaže svoje gnojišče ter jim počne tako-le razlagati:

Razumnik: — Kakor vidite, je moje gnojišče četverooglasto, obzidano in s kamenjem in ilovico tlakovano. Globoko je 70 cm in visi malo proti jami, kamor se steka gnojnica. Jama za gnojnico je obzidana in betonirana. Globoka je poldrug meter, ravnolotno je dolga in široka in drži potemtakem nad 20 hl. V to jamo se steka po malem, zakritem jarku gnojnica iz hleva. S korcem, nasajenem na dolgem roču, zajemam gnojnico iz jame in z njo polivam gnoj. To ponavljam ob suhi večkrat, ker gnoj ne sme biti nikdar suh. Tudi, da ne bi se gnoj posušil in da bi bolje prevrel, za večkrat gazim z volom. Kadar je jama polna gnojnice, jo izvozim na zemljišče, posebno na travnike, kjer je največje koristi.

E den od kmetov: — Zakaj si zasadil te murve okoli gnojišča in zakaj imaš ona dva kupa gnoja posebej? —

Razumnik: — Drevesa sem zasadil okoli gnojišča, da obsenčujejo gnoj in ona dva kupa posebej sta gnoj-mešanec ali (kompost.) Ta gnoj delam iz raznih odpadkov, smeti in plevela, in ker potrebuje mešanec dve leti, dokler spahne in ker vporabljam le dvoletni mešanec, delam dva kupa, da ločim letošnjega od lanskega. To je važno, ker bi z uporabo premladega komposta, nosil še kaljivo plevelno seme na zemljišče. Ta gnoj imenujemo raditega mešanec, ker nastane iz raznih odpadkov in ker se ga more vsako leto večkrat premešati in zaliti z gnojnico. — Po dokončanem ogledovanju gnojišča napotili so se v Razumnikovo klet, kjer so se ob čaši pristne kapljice, nadalje razgovarjali. Kar so tam modrovali, hočem ob priliki napisati.

Brata CEJ slikarja
GORICA, Via Ascoli šte. 5
izvršujeta vsa slikarska dela ter se priporočata slavnemu občinstvu.

FOTOGRAF ANT. JERKIČ
Gorica, Vrtna ulica (Corso Verdi) št. 36.
Trst, Via Roma 24.
Se priporoča svojim sorojakom.

Učenca s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Cenj. ponudbe na upravo „Goriške Straže“ pod št. 1887.

MLADENIČ išče službe za preprosta dela, kot kočijaž, ali pa kot pomagač v katerikoli trgovini. Naslov pove uprava „Goriške Straže“.

Ženitvena ponudba.
32 letni beneški slovenec, uradnik želi korespondenco z gospodično brezhibne preteklosti v svrhu kasnejše ženitve. Pisma nasloviti na Josip Valentič, pošto ležeče Gorica.

Resna ženitna ponudba.
Mladenec srednje starosti dobrega značaja sedaj v državni službi, želi znanja svrhu ženitve z mladenko starosti 23 do 26 let, ki je primerno, zobrazna, plemenite duše, blagega srca in absolutno neomadeževana. Prednost imajo gospodične lepe zunanosti, ljubiteljice prirode. Pisma brez slike izključena, tajnost stredo zadržano. Le resne ponudbe na naslov
„B., Posta restante
Santa Domenica di Albano.

SEMENA
vseh vrst zelenjadi, kakor tudi razna deljiva, travna, pesna semena itd. prodaja trdka
Sever & Komp. - Trst
ul. Machiavelli 13, telef. int. 22-59.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš dobi oče oziroma mož
MARTIN ŽIVEC,
v 84 letu svoje starosti danes ob 11. uri po noči, lepo spravljeno s svetimi zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega pokojnika se je vršil včeraj 9. februarja ob 4. uri pop. iz hiše žalosti št. 99 na domače pokopališče.
OSEK, 9. februarja 1921.
Žalujoči: Terezija, soproga.
Anton, Jožef, Franc, sinovi. Marija, hči.

NAZNANILO.
Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da poleg zastopstva vzajemne **zavarovalnice za Pečine in vse bližnje kraje** imam tudi zastopstvo
„Zvezne opekarne“
v Ljubljani.

Kdor torej potrebuje v Tolminskem okraju Opečne „strešnike“ za kritje streh naj se obrne do mene pisмено a še bolje osebno, ter mu lahko preskrbim še po ceni strešnike in Jugoslavije. Najboljše naložite denar, ako kupite streho na hišo. Najboljše in najtrpežnejše kritje pa je s temi strešniki.

Zato pozor, posestniki. Za natančnejša pojasnila se je obrniti na naslov:

IG. PISK,
Pečine št. 60. p. Slapo/Idriji Goriško.

Naznanilo.
Vzajemna zavarovalnica proti požaru v Ljubljani naznanja sl. občinstvu, da je njen krajni zastopnik za Gorico in goriško okolico g. **BENSA CIRIL**, stanujoč v Gorici, Piazza Cristo št. 2, kateri sprejema in zavaruje poslopja, razne premičnine tudi v barakah, cerkve, zvonove itd. itd. Priporoča, da se vsi zavarujejo pri široko-znanem zavodu.

Naznanilo.
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA naznanja svojim članom da je njen okrajni zastopnik g. **ALOJZIJ SILIČ**, Orehovlje pri Mirni. Tem potom opozarja vse člane gradiščanskega okraja, krasi in kraške okolice, ter črte Vipava, da se čimprej zglasijo pri njemu in prenovijo svoja zavarovanja po današnjih cenah, da ne bodo v slučaju požara trpeli prevelike škode. — Zavarujte svoje imetje, premičnine, poslopja, premičnine v barakah, cerkvene zvonove itd. vse zavarujte v vašo korist. Goričmenovana zavarovalnica izplačuje danes v Lirah.

Knjigarna Kat. Tisk. društva
:: GORICA ::
MONTOVA HIŠA

Bogata zaloga papirja in vseh pisarniških potrebščin **Slovenske** leposlovne, mašne in šolske knjige vedno v veliki izbi. Velika izber nabožnih in drugih slik v okvirjih in brez okvirjev. Pomnoževalne aparate „Hektograf“. Prozorne papirje za načrte in papir (Lichtpaus) za stavbene mojstre, tuši iz tovarne Günther Wagner, svinčniki Koh-i-nor in drugi iz tovarne Hardtmuth, vse v bogati izbiri, cene brez konkurence. — Prodaja na drobno in na debelo. — Sprejemamo naročila **pečatov.**
Trgovina v ulici Carducci 2.

Gostilna :: ::
pri „BELEM ZAJCU“
v Gorici
Shajališče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domačimi, mrzlimi in gorkimi jedili ter z izvrstnim vipavcem, bricem in s činino. — Za obilen obisk se priporoča **JOS. MOLAR, restavater.**

Pohišstvo vsakovrstno ima vedno v zalogi po najnižjih cenah :: ::
MIZAR FRANC MARUSIČ
Gorica, Tržaška cesta št. 1.
Izdeluje vsa mizarska dela in sprejema naročila.

ZAHVALA.
Povodom ekshuminacije in pogreba našega predragega sina
Rudolfa Miklaviča,
padlega kot poročnika na goriški fronti, zahvaljujemo se vsem onim, kateri so nam šli na roko pri tem žalostnem opravilu.
Zahvaljujemo se preč. g. župniku Primožiču v Prvačini ter vsem onim, kateri so skušali z tolažilnimi besedami olajšati pokojniku zadnje ure. Naša največja in najprisrčnejša zahvala pa naj velja domačemu kobariškemu dekanu preč. g. Koršiču za njegov prekrasni in ganljivi nagrobni govor, nadalje č. g. kaplanu ter pevkemu in gasilnemu društvu ter nebrojnemu spremstvu kar vse je povzdignilo svečanost pogreba.
Stariši in brata.

:-: Tovarna :-:
in pred vojno tudi restavracija, veliko dvorišče, pripravo za vsako večjo industrijo v Gorici, Tržaška cesta št. 24—26 se prodaja. Informacije daje F. Batfel, Ljubljana, Stari trg 28.

Pozor! Pozor!
Hiša popolnoma v dobrem stanu z več leti dobro upeljano in lepo urejeno trgovino mešanega blaga, na drobno in debelo, s prostornimi skladišči zelo pripravna tudi za vinsko zalogo, vse važne prometne točke okupirane. torej konkurenca izključena, z plodonosno mlekarno, dva tovorna avto tip **Fiat 18 P in 18 BLR** — za podjetnega trgovca krasna bodočnost — se prodaja s celim inventarjem eventualno tudi brez njega.
Tvrška PODLOGAR & PETELIN
Sv. Peter na Krasu.

Pri tvrdki Kuštrin & Marmolja
GORICA, ulica Carducci 25
se razprodaja
dobro jedilno olje po Lir 8.50 liter
nadalje v prav konkurenčne cene.
Pristne pšenične S. H. S. posevke, S. H. S. slanino, Am. šunke (pršute) in pleča, Bovški sir, sveže maslo, milo itd.
Priporoča se to tvrdko naši čast. duhovščini, učitelstvu, krčmarjem in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE
Dr. A. SERJUN in M. KOVAČIČ, dentist
V TOLMINU
izvršuje zobozdravniška dela vsake vrste po najnovejši tehniki v zlatu in kavčuku, solidno in v najkrajšem času.
Plombiranje zob ter izdiranje brez bolečin. — Cene zmerne.

TRGOVINA
TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI
Corso Verdi št. 32.
Se priporočajo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.
BLAGO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Trgovina dvokoles in šivalnih strojev
ELIJA ČUK
sodni izvedenec
Stolni trg 9. (levo) - GORICA.
priporoča svojo bogato zalogo, šivalnih strojev, dvokoles, kmetijskega orodja, gramofonov i. t. d. ter si dovoljuje opozoriti sl. občinstvo na velik dohod dvokoles „PUCH“ šivalnih strojev na izbero.
Priporoča svojo mehanično delavnico za najrazličnejša popravila.
Zagotavlja točno in solidno postrežbo